

**ПОРУШЕННЯ РОСІЄЮ ОДНОГО
З ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА –
ПРИНЦИПУ ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**

З розвитком відносин та їх становленням між країнами світу виникло та розвивалось міжнародне право. Для того, щоб встановити конкретну допустиму поведінку держав на міжнародній арені були створені і закріплені принципи міжнародного права. Принципи міжнародного права є основою і системоутворюючим фактором всієї міжнародно-правової системи. Вони закріплені в більшості основних нормативно-правових актах міжнародного права: Статуті ООН, Декларації про принципи міжнародного права 1970 р., Заключному акті Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975 р., тощо. Вони закріплюють як умови взаємодії між собою та обов'язки суб'єктів міжнародного права, так і заборони до певних дій. Прикладом «зобов'язуючого» принципу є принцип дотримання міжнародних зобов'язань.

Він є одним із найстаріших принципів міжнародного права та закріплений у ч. 2 статті 2 Статуту ООН. Згідно з ним, основною умовою до всіх держав є добросовісне виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань за міжнародними договорами. Також кожна держава при здійсненні своїх суверенних прав, таких як встановлення власного законодавства та адміністративних правил, повинна забезпечити їх відповідність її зобов'язанням за міжнародними договорами.

Проте, існує низка країн, які грубо порушують будь-які закріплені за ними зобов'язання. Однією з таких держав є Росія. Розглянемо на прикладі порушених угод з Україною.

Головним міжнародним договором між Російською Федерацією та Україною був Договір про дружбу, співробітництво і партнерство від 14.01.1998 року. Цей документ був основою двосторонніх відносин і зокрема передбачав: повагу суверенітету та територіальної цілісності між країнами; гарантію громадянам одна одної ті ж права та обов'язки, що діють по відношенню до власних громадян; підтримку одна одній при вступі до міжнародних організацій.

Але фактичні дії, що Росія вчиняє ще з 2014 року, порушують майже всі вищевказані пункти договору. Найцікавіше, що його дію припинили лише 06.12.2018 року, оскільки він був доказом неправомірних дій Росії при зверненні України до міжнародних судів.

Наступним, не менш важливим, договором є Договір про статус і умови перебування Чорноморського флоту РФ на території України від 28.05.1997 року. Чорноморський флот був використаний як плацдарм для вторгнення в глибину Кримського півострова. Росія перевищила кількість військових сил, які мають право перебувати на території України, і розмістила свої збройні сили за межі допустимої дислокації (дію договору досі не припинено).

І ще одним договором у цій сфері є відомий Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (Будапештський Меморандум) від 05.12.1994 року, за яким Російська Федерація була однією із країн-учасниць, що гарантували Україні недоторканність її територій, невикористання зброї та ненапад.

Після грубого порушення Російською Федерацією важливих міжнародних договорів країни Західної Європи та Північної Америки ввели низку як політичних, так і економічних санкцій. Її було виключено з міжнародного клубу «Велика Вісімка», великій кількості російських політиків та медійних персон було заборонено в'їзд до цих країн, заморожено більшість міжнародних банківських рахунків, тощо. Завдяки цьому Росія понесла великі економічні збитки, втратила партнерів на міжнародному ринку та політичній арені.

Із кожним роком країни світу вводять все більше санкцій або продовжують дію попередніх для того, щоб Російська Федерація припинила фінансування, озброєння та постачання зброї найманцям на сході України. Проте уряд Росії відмовляється визнавати свою відповідальність та припинити порушення норм міжнародного права та своїх зобов'язань за міжнародними договорами.

Отже, дії Російської Федерації демонструють, що навіть встановлені правила поведінки, порушення яких тягне за собою міжнародно-правову відповідальність, на жаль, не зупиняють деякі держави від їх грубого порушення. Тому стає зрозумілим важливість постійного розвитку системи міжнародного права та відповідно відповідальності за порушення основних принципів.

Джерела:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 1945 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.
2. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 1998 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006#Text.
3. Закон України про припинення дії Договору про дружбу, співробітництва і партнерства між Україною і Російською Федерацією від 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2643-19#Text>.
4. Угода між Україною і Російською Федерацією про статус та умови перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України від 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_076#Text.
5. Будапештський меморандум від 05.12.1994 року (повний текст). URL: <http://kiev1.org/budapesht-m.html>.

Науковий керівник – к.ю.н., старший викладач Дерунець Н. О.